

Věc: **Zpráva z pracovní cesty**
Pracovník: **Lenka Kovaříková**
Akce: **Inforum 2018**
Datum konání: **29. – 30. 5. 2018**
Místo konání: **VŠE, Praha**

Nové horizonty: Jak knihovny tvoří chytré komunity **Jan Holmquist, Guldborgsund Public Library, Dánsko**

strategie – kam se chceme z místa A dostat na místo B >> globální strategie
strategický plán – lidé, knihovny, výzvy, vzdělávání mladých, legislativa, podpora rozvoje životních možností
workshopy: úkol (vytiskni 3D Zemi) >> informace + využití technologie > posouzení >> znalosti
x fake news (poplašné zprávy – emoce – hysterie)
Projekt: Libraries change lives (pozvat politického potentáta a ukázat současnou podobu knihovny, příběhy uživatelů, knihovníků) > odznak library avengers (ooooo) < politické loby učíme řeč imigranty
lidé cítí ke knihovně odcizení > když zjistí co nabízí, dokáží ji teprve ocenit
vytvořit exkluzivní značku – knihovna - vauuu

Vše, co víte, je špatně: Jak chápat technologie, vědu a knihovnictví v době všudypřítomného přístupu k informacím **Marydee Ojala, Online Searcher Magazine, USA marydee@xmission.com**

informace jsou všude – internet v mobilu (google) – proč chodit do knihovny?
Technologie – umělá inteligence? - vyhledávací super stroje - co je dobrý algoritmus? -
Vyvíjí se/učí se/hluboké učení - analýza sentimentu smajlíci, satira ? - Co personalizace algoritmu? - struktura informací, existuje? Nebo jen fulltextové vyhledávání?
kontext, význam slov > kritické myšlení
prediktivní analytika > <https://experiments.withgoogle.com/moma>
informační gramotnost, informační profesionálové
mají být knihovny inklusivní? Uživatel specialista (databáze) vs konzervativec (křížovky, papír)
zdroje: dokáže vyhledávací stroj využívat booleovskou logiku?, jak jsou strukturované informace?
Informační potřeba a její specifikace

Jak ve zvukových archivech rozvíjet a udržovat své dovednosti **Will Prentice, British Library, Velká Británie**

technika – média – expert (kalibrace, digitalizace, údržba dat, kurátorství dat)
chybí vyškolení odborníci > nutný trénink
těžko se prosazuje nutnost financí k zpracování, ukládání a zpřístupnění audia
IASA Taskforce recommendations > certifikace > spolupráce > metodologie
zranitelnost audio médií > specifikace > nákladnost
školitelé > školí školitele > *10 regionálních center > rozšíření
módnost Lpíček

Rub a líc vyhledávačů aneb jejich odvrácená tvář **Vilém Sklenák, VŠE**

rub – ztráta soukromí, ztráta soudnosti
digitální stopy bez vlastního přičinění
EU soud > Lidé mají právo být zapomenuti na Googlu (není výmaz)
GDPR – právo na výmaz informací
- Kraví soukromí. Google view svou horlivostí pobavil
- První den GDPR: Facebook a Google čelí žalobě za 200 miliard
Fake news
jak fungují schopnosti člověka > reakce na podměty – trénovanost > 2 měsíce bez podmětů >>
člověk zlenivý
Google efekt > zapomínání informací, které lze snadno vyhledávat na internetu >> Digitální
demence, Manfred Spitzer
What Researchers want in 2018
Agnieszka Studencka, Krassimira Anguelova, Proquest

úspěšnost videovýuky 95% respondentů vidí přínos
77 % respondentů v otázce existence knihoven vidí přínos

CzechELib – rok druhý **Jiří Jiráč**

11 podepsaných smluv od poskytování EIZ, problémy dělá Taylor & Francis a Springer
Podíly na platbě – 62.0 % přes CzechELib
65, 3 EUR, 29,8 USD, 4,7 GBP, 0,2 % CZK
Platí se pře ČNB bez bankovních poplatků
finanční podpora 57, 6 veřejné vysoké školy
nejvíce čerpají STEM, STE, SSH
časopisecké kolekce 63%
licence: jen dva objekty (80 % vydavatelů sepsala CzechELib Standard License, ostatní se
přizpůsobili vydavatelé)
žádost o strojově čitelnou bibliografii- služba Získej pro elektronickou MVS, dodání dat do
discovery systémů > vydavatelé s tím měli problém

Problémy archivaci povodných elektronických časopisov **Beáta Katrincová, Univerzitná knižnica v Bratislavě**

-e-born není zaveden v legislativně, asi 400 časopisů

1. etapa archivace - digital-born (e-born)
2. etapa archivace

archivace nejprve 1 pdf na 1 číslo > každý článek v čísle své pdf
ISSN + MARC21+OA (CC)
veřejný portál – www.webdepozit.sk (žádosti, pokyny, přihlášky do archivu, fulltextové
vyhledávání)
Digitální informační prostor (DIP) –
akvizice zdroj databáze ISSN, formuláře na webdepozit.sk > identifikační číslo systému >

používání metadat všemi > nevyplňují opakovaně, kurátoři mohou editovat/zamírat/přijmout katalog subjektů (právnícká, fyzická osoba) > evidence vydavatelů >> licenční smlouva volný přístup, lokálně v knihovně, bez přístupu (pro archivační potřeby vydavatele)

link do centrálního registru smluv

Katalog tituov > všechny archivované tituly a jejich základní metadata (licence, ISSN, bibliografické údaje, archivovaná čísla, v případě CC – jen odkaz)

čísla vkládá kurátor/registrovaný vydavatel

kurátor dělá formátovou validaci a hlídá, zda je tam vše, tak jak má být (zaheslované)

JHOVE (modul PDF-hus s verzí 1.18), práce v Adobe Acrobat Pro 2017

archivace harvestem > nastavení parametrů sběru – nefunguje fulltextové vyhledávání

Přehled archivní záznamů – zpracovává administrátor (systém vyhledává chyby, předává kurátorovi k zpracování)

ROAR, DOAR

Classification schme OSNO used in institutional repositories at Western Balkan Universities

Jelena Durdolov, University of Belgrade, Srbsko, djurdjulov@ubsm.rs

general schme of scientific fields, univerzitní knihovna Svetazar Markovic

v Srbsku používají MDT, RVK (Regensburger Verbundklassifikation), ÖFOS (Österreichische Systematik der Wissenschaftszweige)

OSNO – MDT + pole pro elektroinženýrství (1700) > podpole (4056)

PHAIDRA

23 jazyků EU

při zadávání se dává nadkategorie, pro snadnější vyhledávání

Aký význam má terminologický slovník – teaurus - v době elektronizácie a E-služieb?

Alena Zuzánková, VÚPC, Bratislava

Data Librarianship in Higher Education Curricula: an Example from Qatar

Milena Dobrevá, UCL Qatar

4700 R@D lidí

staví na otevřené vědě (sdílení OA), RDM, impact on libraries >> kurátorství vědeckých dat + infrastruktura

general public

big data, analýza – rozdílnost různých oborů, co je hlavní pro knihovníky?, jak popsat, používat a rease výkumná data

metody: flash drive, email myself, external hard drive, cloud storage, second computer – Emample: Tinidad...

- online survey s academy, analýza job adverts – practical impact – akademický program identified traning needs: developing RDM plans, storing RD, documenting research, sdílení vresearch dat, copyright policy

akademické programy – suitable programy, completní, specializované moduly, profesionální vývoj

data literacy – mezinárodní studium je ongoing (učitelé, studenti, ..)

národní politika – vodní bezpeční, energetické bezpečí, cyber bezpečí, zdraví-medicína

zájem o: demografie, typy dat, zdroje, čísla, uložiště (cloud 55%), metadata, DMPs, data sdílení a trénigové potřeby, data management

DMPs, addressing training – pro akademiky :)
develop policies (intitucionální, státní) develop infrastruktur (technická a podpůrná)

správa národní knihovna, vlastní repozitář (dozjistit)

Wikipedie vítězí, Jaké jsou vzorce využívání otevřených vzdělávacích zdrojů studenty environmentální oborů?

Eduard Petiška

učebnice – cenzura – kánon kultury – ničení kultury (pálení knih) – nová linie
OER – otevřené vzdělávací zdroje, odstranění sociálních rozdílů při studiu
openstax: sponzoruje Googl, Bill Gats, recenzované učebnice, volné
wikipedia: redakční systém v čj (90 lidí, 100 editací za měsíce), aj (obrovská komunita redaktorů > horší prosazení změn, píšou profesori v důchodu, vyšší kvalita, spolupracuje celý svět, různé kultury, náboženství)

> učitelé ztrácejí přehled o tom, z čeho se studenti učí/co umí

> dostupnost, využívání

> environmentálně šetrné

jaká je kvalita? Aktuálnost informací? Kdo to píše?

vzorek 233 studentů environmentálních studií, 80 % studentů využívá OER víc než učebnice, wikipedia (aj, čj), kritéria (práce se zdroji)

Jak využívají OER ZŠ, SŠ > napíchnot prohlížeče, co vlastně žáci čtou?? z čeho se učí ??
projekty: studenti píší wikipedii, senioři píší wikipedii

Počátek nové éry preciznosti

Pavel Kocourek, Accenture, Content analytics group, Praha

Proagrica – zpracování dat ze zemědělství, chovu > potřeba potravy pro větší množství lidí, eko změny, bio > efektivita zemědělství

data: trajektorie traktoru, co veze za hnojivo

větší chovná zvířata mají pas – hmotnost, dojnost

využití techniky - drony, letadla, satelity, čip v těle vybraných jedinců (GPS), rozbor půdy, počasí, jak vysoko vyrostli rostliny, 3D moduly, digitalizace

>> vizualizace >> predikace > práce s čištěním dat > standardizace dat > analýza dat přes master data management

Nová databáze nejen pro milovníky hudby

Filip Šír, Iva Horová, Národní muzeu, Praha

existence fonoték je zmapovali na Slovensku, v ČR to zatím neprošlo

Virtuální národní fonotéka

<http://narodnifonoteka.cz>

přes půl milionu záznamů

spolupráce mnoha odlišných institucí / odkazy do jejich databází -Český rozhlas, Suprafon, ..

IASA – discography committee

<https://ibd.iasa-web.org>

společně s kolegy s Oxfordu

spolupráce s internet archive

NAKI 25 500 000 na vytvoření > New phonograph: listening to the history of sound

- všechny české nahrávky do roku 1945

- Národní muzeum, Národní knihovna, MUNI, Knihovna akademie věd

- technickou podporu dává NTK

- vzor DAHR – Discography of american historical recordings

- na sociální síti př. Fb

Indexování a vyhledávání matematických formulí

Vlastimil Krejčíř, MUNI

vyvinuly: DML-CZ, EuDML

klasické fulltextové vyhledávání při hledání v oblasti matematiky není funkční

knihy: Velká Fermatova věta

matematika je zakódovaná MathML

Infty Reader (speciální forma OCR)

born-digital publikace – Lat-XML

nástroje pracující přímo s MathML > MATLAB

lze psát v MathML

matematici jsou zvyklí na LatEXML do webového formuláře LatEXML > MathML, systém MathJax

Pythagorova věta: $\text{var1} \text{ cons1} + \text{var2} \text{ const1} = \text{var3} \text{ const1}$

jak třídit a porovnávat výsledky hledání

vyvinut systém: MiAS, WebMiaS (webové rozhraní systému MiaS) používá kvalitní vstupní data z arXiv.org (má kvalitní data)

EuDML -Evropská digitální matematická knihovna

DML-CZ – na systému DSpace > dá se implementovat !!!! ou yes :)

tým: Petr, Sojka, Martin Liška, Michal Růžička

<https://mir.fi.muni.cz>

Přednášení, školení nebo koučování v oblastech využití on-line zdrojů nebo informacích služeb knihoven?

Richard Papík, Slezská univerzita v Opavě, Univerzita Karlova

informační obezita - discovery

informační browkering

myšlenkové mapy

FIN (find, intepretatin, networking, decision)

mlčící znalost (není nikdy napsaná)

Knihovny v centru výuky, vzdělávání a výzkumu

Christian Motovsky, Senior Account Manager ExLibris

systemy: Primo, Summon, Alma, Rosetta, Leganto, campus
uživatelé: studenti, učitelé, výzkumníci, provice kancelář

Alma – implementace umělé inteligence, 1132 zákazníků 02/2018

PS: Polská národní knihovna > přestali vyvíjet Aleph > přechod na systém od stejné firmy je jednodušší >> Alma

Legato - podpora výuky – seznamy doporučené knihovny

Esploro – služby pro výzkumná data, vyvíjejí, dostupný 01/2019

sjednotit– systémy pro zprávu výzkumných dat, institucionální repozitáře, současné informační systémy pro výzkum, systémy pro zprávu výzkum

campusM – pro studenty

připojení přes jedno zařízení: tabule knihovny, sis, časový rozvrh LMS, financování, dostupnost PC, mapa kampusu

Odhalování predátorských časopisů k Knihovně univerzitního kampusu MU, rok poté Lukáš Plech, Jiří Kratochvíl

Beallovů seznam zanikl > A.PZ.P team, evidence ve sdílené tabulce

kritéria :

recenzní řízení kratší než 4 týdny

redakční rada bez afiliace se smyšlenou afiliací

napodobování názvů důvěryhodných časopisů

nepřavdivé tvrzení o indexaci ve WoS/Scopus/MEDLINE/DOAJ

nepřavdivé tvrzení o impakt faktoru/uvvedení smyšlené metriky

netransparentnost kontaktní údajů

Nízký počet zástupců z rozvinutých zemí v redakční radě

Proklamace OA bez indexace v DOAJ

interní kategorizace: není, spíš není, spíš je, predátor, nelze analyzovat

sebereflexe: oprávnění kritérií, překonanost termínu predátorství > dodrženy principy dobré praxe CORE, DOAJ,...

pouze popis/výsledek průzkumu <<není to blacklist, žádné body, žádné vážení rozhodnutí na samotném autorovi

odporný alibismus

deklarace zajištění archivace, bezbariérový přístup k plnému textu, jednoznačné stanovení autorských poplatků, výše autorských poplatků

Akvizice e-knih NTK pro konsorcium CzechELib

Tereza Tůmová, Jiří Jirát

konsorcia dokáží nakoupit e-knihu místo 100 EUR pro 1 instituce, za 500 EUR pro 20 institucí